

Ekonomická dimenze sociálního vyloučení

Chudoba

16/10/2006

- Ekonomická dimenze sociálního vyloučení
- Chudoba
 - Absolutní
 - Relativní
- Vztah mezi koncepty chudoby a sociálního vyloučení
- Chudoba v ČR a v EU – empirické poznatky

Ekonomická dimenze sociálního vyloučení

- Úvodní poznámky
- Chudoba a marginalizace na trhu práce
- Trh práce a spotřeba jako integrující mechanismy ve společnosti
- Chudoba a občanství

Absolutní chudoba

- Vazba na základní potřeby
- Okruh základních potřeb – od Rowntreeho do současnosti
- Vývoj hranice chudoby v čase
- Hranice absolutní chudoby:
 - Rowntree
 - Orshansky
- otázky vztahující se ke stanovení hranice chudoby
 - Stanovení složení výživy
 - Stanovení podílu výdajů na uspokojení dalších potřeb
- Vazba na střední délku života

Relativní chudoba

"Jedinci, rodiny a skupiny mohou být označeni za chudé, jestliže jejich zdroje nejsou postačující pro zajištění druhu stravy, participace, životních podmínek a požitků, které jsou obvyklé nebo jejichž dosažení je přinejmenším široce podněcováno a schvalováno ve společnosti, k níž náležejí. Jejich příjmy jsou natolik pod úrovní příjmů, kterými disponují v této společnosti průměrní jedinci či rodiny, že je to de facto vylučuje z životních standardů, zvyklostí a činností v ní obvyklých." (Townsend, 1979, in: Mareš, 1999).

- Hranice relativní příjmové chudoby
- Ekvivalenční škála
 - Škála OECD
 - Modifikovaná škála OECD
- Vývoj v čase
 - Vazba na ekonomický vývoj
- Relativní chudoba a vyloučení
- Pojetí chudoby a politická orientace

Koncept sociálního vyloučení a koncept chudoby

- Bauman: od společnosti výrobců ke společnosti spotřebitelů
- Nuda jako faktor sociální exkluze
- Subjektivní a symbolická dimenze chudoby
- Od chudoby k vyloučení

■ Room (1999): změna diskurzu chudoby

- Multidimenzionální povaha
- Dynamická analýza procesů
- Zdroje lokálních komunit
- Relační dimenze stratifikace
- Hluboké předěly spíše než kontinuální nerovnosti

■ Relativní chudoba a deprivace

■ Rozdíly ve výzkumné praxi: chudoba X vyloučení

■ Chudoba – projev i příčina vyloučení

Chudoba v ČR a v zemích EU

- Míra relativní chudoby
- Vazba na nezaměstnanost a péči o děti
- Vazba na etnicitu
- Kumulace znevýhodnění
- Dlouhodobost chudoby a riziko sociálního vyloučení
- Relativní chudoba a materiální deprivace

	Česká republika	Dánsko	Spolková republika Německo	Velká Británie	Portugalsko	EU (průměr)
Osoby v domácnostech, které se svým příjmem vycházely s velkými obtížemi	17	4	2	6	17	7
Osoby v domácnostech, nebyly schopny uhradit v termínu nájemné, platby za služby*	13	4	3	3	4	8
Osoby v domácnostech, které si z finančních důvodů nemohou dovolit						
Jíst maso/drůbež/ryby každý druhý den	41	1	4	7	6	6
Nakupovat nové oblečení a obuv	48	4	13	13	42	13
Zaplatit ročně týdenní dovolenou mimo domov	50	14	13	35	61	31
Osoby v domácnostech, které si nemohou dovolit						
Pevný telefon	6	1	1	n.a.	15	3
Barevný televizor	1	1	0	1	6	1
Osobní automobil	14	12	n.a.	10	22	8
Osoby, které žijí v domácnostech, které mají problémy s bytem, domem						
Ve vybavení bytu nemají koupelnu, resp. sprchu	1	2	1	0	10	2
Žijí v příliš malém bytě	22	19	13	23	32	19
Vlhkost v bytě	13	7	7	13	34	12
Omezené kontakty s přáteli a příbuznými						
Setkává se s lidmi méně často než jednou za měsíc nebo vůbec	8	3	6	4	10	6